

การเรียนรู้ภาษามลายู: โอกาสดิจิทัลโอกาสและการปรับตัว

Digital Learning of Malay: Opportunities and Adaptability in the Digital Age

ซาฮีฎิน นิติภาค^{1*}

Sahidin Nitiphak^{1*}

วันที่รับบทความ : 17 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่แก้ไขบทความ : 20 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ : 27 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอนภาษามลายู 2) โอกาสและความท้าทายในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอนภาษามลายู และ 3) แนวทางการปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนภาษามลายูในยุคดิจิทัล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษามลายู จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาภาษามลายู มีประสบการณ์การสอนภาษามลายูไม่น้อยกว่า 7 ปี และมีผลงานวิชาการหรืองานวิจัยด้านการสอนภาษามลายู และ 2) ผู้สอนภาษามลายูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 5 คน ซึ่งมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี มีประสบการณ์และมีผลงานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอนภาษามลายูแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ และด้านการพัฒนาทักษะทางภาษาผ่านเครื่องมือดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น แอปพลิเคชัน AI และสื่อสังคมออนไลน์ 2) โอกาสในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ การขยายฐานผู้เรียน การลดข้อจำกัดในการเข้าถึงการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้สอนและผู้เรียน ส่วนความท้าทายที่สำคัญ ได้แก่ การรักษามาตรฐานภาษา การพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูผู้สอน และการสร้างวัฒนธรรมการใช้ภาษามลายูที่ถูกต้อง และ 3) แนวทางการปรับตัวประกอบด้วย การพัฒนาผู้สอนทั้งด้านทักษะดิจิทัลและการสร้างเครือข่ายวิชาชีพ และการยกระดับการเรียนการสอนผ่านการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลกับการอนุรักษ์คุณค่าทางภาษาและวัฒนธรรม การวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษามลายูให้สอดคล้องกับบริบทดิจิทัล และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาภาษามลายูในอนาคต

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์

¹ Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University

Corresponding Author: disisiku@hotmail.com

คำสำคัญ : การเรียนรู้ภาษามลายู เทคโนโลยีดิจิทัล การปรับตัว

Abstract

This research aims to study 1) the role of digital technology in Malay language teaching and learning, 2) opportunities and challenges in applying digital technology to Malay language instruction, and 3) propose adaptation guidelines for Malay language teaching in the digital era. This qualitative study utilized purposive sampling to select key informants from two distinct groups: 1) five Malay language teaching experts who possessed bachelor's degrees in Malay language, demonstrated a minimum of 7 years teaching experience, and had scholarly publications in Malay language of teaching, and 2) five Malay language teachers with digital technology expertise who had a minimum of 5 years teaching experience and had demonstrated accomplishments in digital technology implementation. A semi-structured interview was used for data collection, and statement analysis was employed for data analysis.

The findings revealed 1) The roles of digital technology in Malay language teaching are divided into two aspects: access to learning resources through digital platforms and language skill development through various digital tools, such as AI applications and social media. 2) Opportunities in applying digital technology include expanding the learner base, lowering barriers to learning, and developing digital skills for teachers and learners. Key challenges include maintaining language standards, developing teachers' digital skills, and establishing proper Malay language usage culture. 3) Adaptation guidelines comprise teacher development in both digital skills and professional networking, and elevating teaching methods through the integration of digital technology with language and cultural value preservation. The research findings can be used as guidelines for creating Malay language teaching that is in keeping with the digital context and benefit future educational development planning for Malay language education.

Keywords: Adaptation, Digital Technology, Malay Language Learning

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในทุกมิติของสังคม การเรียนการสอนภาษามลายูจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมการใช้ภาษามลายูอย่างมีประสิทธิภาพในสื่อดิจิทัล การพัฒนาการเรียนการสอนภาษามลายูในยุคดิจิทัลจึงมี

ความสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาและส่งเสริมการใช้ภาษา ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงการรักษาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรม

ภาษามลายูได้รับผลกระทบเฉกเช่นเดียวกับภาษาอื่นกับการเปลี่ยนแปลงที่มาพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ โดยเฉพาะเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถประมวลผลและเลียนแบบความสามารถของมนุษย์ แม้มนุษย์จะต้องพึ่งพาเทคโนโลยีเหล่านี้เป็นเครื่องมือช่วยในการแก้ปัญหาต่าง ๆ แต่ในยุคดิจิทัลที่ภาษาทั่วโลกกำลังเปลี่ยนผ่าน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับการใช้ภาษาโดยภาพรวมแล้วทุกภาษามีเป้าหมายที่สำคัญนั่นคือ การสร้างประโยชน์จากการใช้งาน โดย Sariyan (2010) ให้ความเห็นว่าการรักษาตัวตนของภาษาให้เข้ากับยุคสมัยนั้น ตัวภาษาต้องคอยกำกับสร้างกลไกสำคัญในการสร้างความเจริญ ฉะนั้นภาษาจึงมีส่วนกำหนดการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยได้

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาในประเทศไทยมีความพยายามสร้างแนวคิดเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในยุคดิจิทัลต่อการศึกษาเพราะจะช่วยเป็นใบเบิกทางและเปิดโอกาสให้ทั้งรัฐบาลและภาคเอกชนร่วมลงทุนในการจัดโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (2567) ได้กำหนดนโยบายการศึกษาของกระทรวงการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2569 โดยนโยบายข้อ 2.10 ได้กำหนดไว้ว่า นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะดิจิทัล และการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นคงตามนโยบายการศึกษาสำหรับรับมือความท้าทายในอนาคต ส่วนนี้จะแตกต่างจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซียที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาราชการอยู่แล้ว ทำให้กระทรวงศึกษาธิการของมาเลเซีย Kementerian Pendidikan Malaysia (2021) มองถึงนโยบายการศึกษาดิจิทัลต้องมุ่งเน้นในการขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์การศึกษาในรูปแบบดิจิทัลเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายในข้อ 1 ประเด็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เพื่อตอบสนองความต้องการในยุคดิจิทัล จุดประสงค์เพื่อให้คนรุ่นใหม่มีความรู้ความเข้าใจด้านดิจิทัลและมีความสามารถในการแข่งขันในการยกระดับองค์ความรู้ ทักษะ และคุณค่าตั้งแต่ผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เกิดการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาษามลายูในรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน โดยมีการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อที่หลากหลาย อาทิ สื่อเพลง วิดีโอ และเกมออนไลน์ นวัตกรรมการเรียนรู้เหล่านี้ไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน แต่ยังกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในปัจจุบันเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะอิทธิพลจากสื่อความบันเทิงต่างประเทศที่เข้ามา Amir (2024) ได้ให้ความเห็นว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องทำความเข้าใจวิถีชีวิตและมุมมองของคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้แพลตฟอร์มบนสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น TikTok Instagram Facebook และ X (เดิมรู้จักในชื่อ Twitter) และอื่น ๆ

ภาษาเป็นศิลปะที่ควรมาพร้อมกับการฝึกฝนอย่างสนุกสนาน ยิ่งชั้นเรียนภาษามีความน่าสนใจมากเท่าไร ประสบการณ์ที่ได้ก็จะยิ่งน่าตื่นเต้นมากขึ้นเท่านั้น (Maswan et al., 2023) การเรียนรู้ภาษามลายูนับเป็นกลไกสำคัญในการดำรงรักษาอัตลักษณ์ของผู้เรียน ในปัจจุบันพบว่าการจัดการเรียนการสอนภาษามลายูยังคงยึดติดกับรูปแบบการสอนแบบดั้งเดิม (Traditional Teaching Method) ในลักษณะการสอนแบบบรรยายและเน้นการท่องจำ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน การเข้ามาของเทคโนโลยีการเรียนรู้ในอนาคตนี้มีลักษณะ Disruptive Technologies for Learning เทคโนโลยีประเภทนี้จะช่วยการเรียนรู้ และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาเพื่อช่วยการเรียนรู้ และนำมาใช้จริง ได้แก่ Virtual Reality, Collaborative Platforms, Augmented Reality และ Artificial Intelligence (กฤษณพงศ์ กีรติกรม, 2566)

การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นแอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มอีเลิร์นนิง และเครื่องมือดิจิทัลต่าง ๆ สิ่งที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือการรักษาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมควบคู่กันไป ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิจัยนี้จึงมุ่งแสวงหาแนวทางการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีและการรักษาไว้ซึ่งภาษามลายูตอบสนองต่อบริบทการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอนภาษามลายู
2. เพื่อวิเคราะห์โอกาสและความท้าทายในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนภาษามลายูในยุคดิจิทัล

การทบทวนวรรณกรรม

การเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์

ในช่วงที่ศึกษายุคโลกาภิวัตน์กำลังเติบโต องค์ความรู้หลากหลายรูปแบบได้ถูกพัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการคิดที่มีความซับซ้อนกันและถูกจำแนกออกเป็นหลายประเภท เช่น ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ เชิงประจักษ์ เชิงรูปแบบที่เกิดจากการหยั่งรู้ ทฤษฎีและวิพากษ์ (Mittelman, 2004) สำหรับการเรียนรู้ปัจจุบัน Nurul Akhmal et al. (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Effects of using virtual learning environment in teaching and learning Malay Language มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้การเรียนรู้เสมือนจริง (Virtual learning environment) เปรียบเทียบกับการเรียนในห้องเรียนแบบดั้งเดิมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษามลายูของนักเรียน การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 56 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 28 คน และกลุ่มทดลอง 28 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที่ t-test ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยในการทดสอบอยู่ที่ 15.75 คะแนน เทียบกับกลุ่มควบคุมที่ได้ 12.18 คะแนน นอกจากนี้ ความสนใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ก็เพิ่มขึ้นด้วย โดยมีคะแนนเฉลี่ยตาม

ระดับลิเคิร์ตอยู่ที่ 4.71 ผลการค้นพบแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของเทคโนโลยีดิจิทัลในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มความสนใจของนักเรียนต่อการเรียนภาษามลายูด้วย

องค์ประกอบและแนวทางการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

การวางแผนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษามลายูในปัจจุบันควรเป็นความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่จำกัดเฉพาะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ในประเทศมาเลเซีย แม้จะมีสถาบันภาษาและวรรณกรรม (Dewan Bahasa dan Pustaka: DBP) เป็นหน่วยงานหลัก แต่การขับเคลื่อนภาษามลายูให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในงานของ Amir (2024) ได้นำเสนอบทความวิชาการเรื่องการใช้อีบุ๊กออนไลน์เพื่อยกระดับภาษามลายู ในเว็บไซต์ Free Malaysia Today โดยใช้วิธีวิจัยการวิเคราะห์เอกสารและสังเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้อีบุ๊กออนไลน์ในการส่งเสริมภาษามลายู การศึกษามุ่งเน้นการนำเสนอกลยุทธ์การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจของคนรุ่นใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมภาษามลายูสามารถทำได้ผ่าน 5 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) ด้านการศึกษา บันทึกรวบรวมเกี่ยวกับความเป็นมาของภาษามลายูลงบน Instagram แบ่งปันข้อเท็จจริงที่น่าสนใจ หรือสร้างสำนวนและสุภาษิตมลายู หรือประวัติศาสตร์ของคำในภาษามลายู 2) การแข่งขันเชิงสร้างสรรค์ภาษามลายู จัดการแข่งขันวิดีโอสั้น การโชว์ความสามารถ หรืองานศิลปะดิจิทัลในภาษามลายูบน TikTok และปิดท้ายมอบรางวัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม 3) การสัมภาษณ์ในภาษามลายู บันทึกรวบรวมสัมภาษณ์ลงใน Spotify กับบุคคลที่มีชื่อเสียง นักเขียน หรือปราชญ์ที่ใช้ภาษามลายู 4) รายการสนทนาภาษามลายู จัดรายการสนทนาหรือสัมภาษณ์โดยใช้ฟังก์ชัน Space บน X และเน้นเหตุการณ์ประเด็น ความบันเทิง 5) สร้างชุมชนภาษามลายู พัฒนาชุมชนออนไลน์ที่เน้นการใช้ภาษามลายูบนแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น X, Discord, Telegram หรือ WhatsApp เพื่อเป็นพื้นที่แบ่งปันเรื่องราว เคล็ดลับการเรียนรู้ หรือสื่อการอ่านในภาษามลายู โดยมีข้อเสนอแนะว่าการขับเคลื่อนภาษามลายูในยุคดิจิทัลควรเป็นความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่จำกัดเฉพาะหน่วยงานภาครัฐหรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น ส่วนในบริบทประเทศไทยแม้จะไม่มีหน่วยงานเป็นตัวกลางด้านภาษามลายูโดยตรง แต่สถาบันการศึกษาหลายแห่งยังคงทำหน้าที่ขับเคลื่อนด้านภาษามลายูอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาเอง องค์กรท้องถิ่น และชุมชนผู้ใช้ภาษาเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการใช้ภาษามลายูอย่างแพร่หลาย ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เป็นตัวเลือกหนึ่งที่จะสร้างความแปลกใหม่และความทันสมัยให้กับการเรียนรู้ภาษามลายูที่สามารถอนุรักษ์และส่งเสริมการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

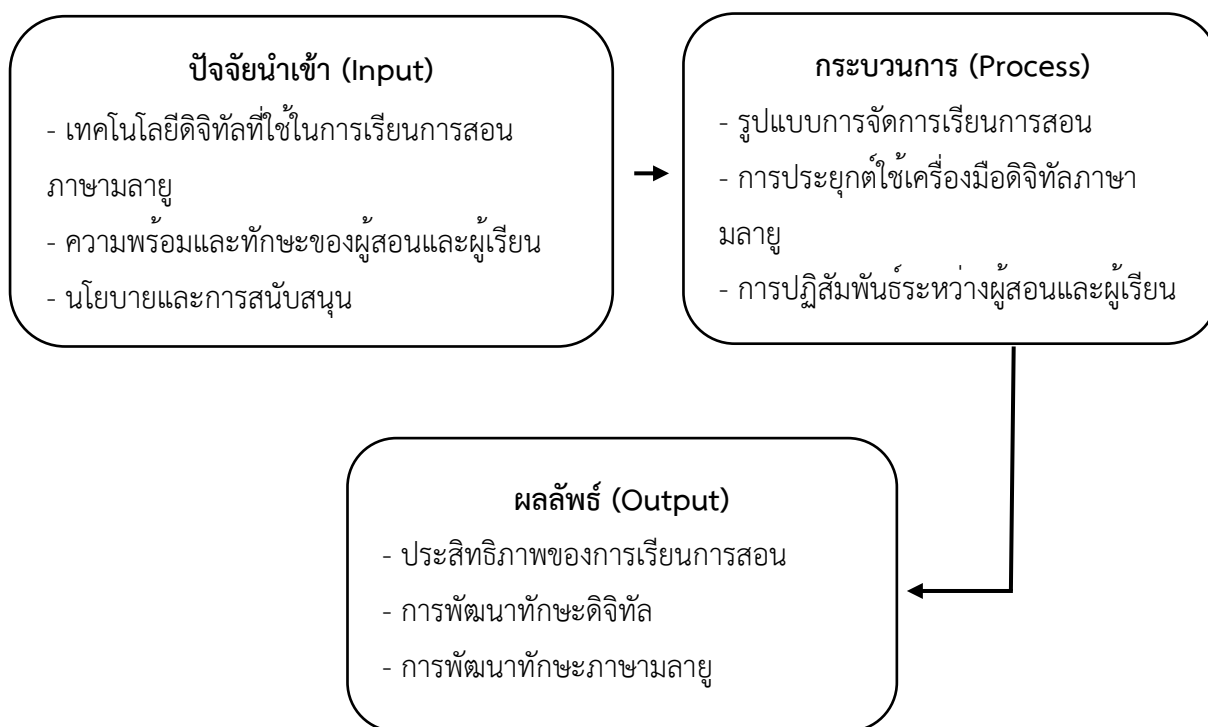
แนวทางดังกล่าว คนรุ่นใหม่สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการยกระดับภาษามลายูอย่างไม่รู้ตัวและตรงตามกระแสในโลกนิยมโดยมีสื่อสังคมออนไลน์ที่ก้าวกระโดดเติบโตอย่างรวดเร็ว การดำเนินการแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะช่วยให้ทุกคนสามารถรักษาภาษามลายูให้มียุคต่อไปได้ ดังนั้น เหนือสิ่งอื่นใดการสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่าถือเป็นสิ่งสำคัญ ในงานวิจัยของกฤษฎพงศ์ กิรติกร (2566) ได้จัดองค์ประกอบเพื่อสร้างความเข้าใจถึงคนรุ่นใหม่และภาพอนาคตของการศึกษามีลักษณะดังนี้ 1) เนื้อหา

ออนไลน์ (Online Content) จะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ 2) อุปกรณ์แบบพกพา (Portable Devices) จะเป็นเครื่องมือการศึกษาใหม่ สำหรับผู้เรียน 3) เกมต่าง ๆ ที่สมัยก่อนมีไว้เล่น แต่สมัยนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนหนังสือได้ และยังสามารถนำเกมรูปแบบใหม่สามารถสอนสมรรถนะและทักษะได้ (Gamification) 4) การเรียนเป็นแบบเฉพาะบุคคลมากขึ้น (Personalized) ระบบ AI สามารถติดตามผลการเรียน ความเข้าใจในการเรียน จุดอ่อนในการเรียนของแต่ละคน แล้วกำหนดว่าแต่ละคนต้องเพิ่มเติมตัวใด ส่วนใดสามารถช่วยให้เรียนได้เร็วขึ้น ตัวใดทำให้ช้าลง ระบบ AI จะรายงานและประสานร่วมกับครู 5) (Learn and Test) ได้เร็ว จะเน้นการเรียนแล้วทดสอบทันที วัฏจักรการเรียนและการทดสอบจะสั้น มีการวัดผลต่อเนื่องตลอดเวลา การใช้เครื่องมือจะทำได้มาก ช่วยให้ครูสามารถตรวจแบบทดสอบได้มากขึ้น 6) (Social Emotional Skill) ในช่วงเวลาที่เกิดโควิด-19 ส่วนที่หายไป คือ ทักษะทางอารมณ์ ทางสังคม เพราะนอกจากนักเรียนนิสิตนักศึกษาจะไม่ได้พบกันแล้ว ครูและผู้เรียนก็ไม่ได้พบกัน แต่ครูยังต้องเข้าใจผู้เรียน และเสริมส่วนที่ขาดหายไปจากการขาดปฏิสัมพันธ์

ผลกระทบการเข้าสู่ยุคดิจิทัล

การเปลี่ยนผ่านอย่างฉับพลันทำให้รูปแบบการเรียนรู้เปลี่ยนไป ในงานวิจัยของบุญเลี้ยง ทุมทองและประทวน วันนิจ (2565) ได้ดำเนินงานวิจัยการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล (Digital Disruption) และสถานการณ์โควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในประเทศไทยทั้งด้านบวกและด้านลบ ในเชิงบวกทำให้สถานศึกษาต้องปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ ครูได้พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี นักเรียนมีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น และได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี ส่วนผลกระทบด้านลบ พบว่าสถานศึกษาประสบปัญหาด้านงบประมาณและทรัพยากร ครูมีภาระงานเพิ่มขึ้นและวิตกกังวลกับการสอนรูปแบบใหม่ นักเรียนขาดโอกาสในการฝึกปฏิบัติจริง และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ส่วนผู้ปกครองต้องรับภาระค่าใช้จ่ายและการดูแลการเรียนของบุตรหลานเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม วิฤตน์ถือเป็นโอกาสที่ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับตัวและพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล โดยเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในอนาคต ทั้งด้านเทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และทักษะทางสังคม

กระบวนการวิจัย

ภาพที่ 1 กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ภาษามลายูในยุคดิจิทัล

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ครั้งนี้มุ่งศึกษาปรากฏการณ์การเรียนรู้อาษามลายูในยุคดิจิทัล โดย Creswell (2002) ได้อธิบายไว้ว่าการวิจัยเชิงคุณภาพมีความสามารถในการศึกษาปรากฏการณ์หรือกระบวนการตามบริบทที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อสร้างความเข้าใจในทฤษฎีที่นำมาใช้ ใช้การวิเคราะห์ทั้งโอกาสและความท้าทายที่เกิดขึ้น ทำการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) เอกสารการทบทวนวรรณกรรมและวารสารต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลเปรียบเทียบตั้งต้นในการสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อาษามลายู ในบริบทดิจิทัลครอบคลุมทั้งในด้านโอกาสและความท้าทาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษามลายูโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษามลายู จำนวน 5 คน คุณสมบัติคือเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาภาษามลายู มีประสบการณ์การสอนภาษามลายูไม่น้อยกว่า 7 ปี มีผลงานวิชาการหรืองานวิจัยด้านการสอนภาษามลายู

2. ผู้สอนภาษามลายูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 5 คน คุณสมบัติคือมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี มีประสบการณ์และมีผลงานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure) ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ประวัติการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน 2) บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้รูปแบบรวมถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น 3) โอกาสและความท้าทายปัจจัยเกื้อหนุน อุปสรรคและข้อจำกัด 4) แนวทางการพัฒนา ด้านแนวทางการพัฒนาวิชาชีพและทิศทางการใช้เทคโนโลยีต่อภาษามลายู

2. อุปกรณ์บันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) แบ่งเป็น 1) ด้านข้อมูล ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลช่วงเวลาที่แตกต่างกัน 2) ด้านผู้วิจัย มีการตรวจสอบการตีความข้อมูลกับนักวิชาการท่านอื่น 3) ด้านทฤษฎี เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2567 - มกราคม 2568 โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษามลายูในยุคดิจิทัล วิเคราะห์นโยบายการศึกษาและแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอนภาษา

ระยะที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมีการขออนุญาตนัดหมายสอบถาม ส่งตัวอย่างความสมัครใจทั้งดำเนินการนัดสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเป็นคนดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง ผู้ให้ข้อมูลมีทั้งแบบเผชิญหน้าและผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ประเด็นสำคัญ และสังเคราะห์เป็นข้อสรุปที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้งนี้ได้ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ภาษามลายู

1.1 บทบาทภาษามลายูต่อการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

ภาษามลายูถือเป็นภาษาที่มีความสำคัญในระบบการศึกษาท้องถิ่น โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษามลายูควบคู่กับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จากการศึกษาพบว่าสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัด

ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส สถานศึกษาเริ่มมีการจัดการเรียนการสอนภาษามลายูในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการสอนในระบบปกติและการสอนแบบทวิภาษา

แม้ว่าในประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานจัดตั้งเป็นรูปธรรมสำหรับการอ้างอิงแหล่งเรียนรู้ภาษามลายูที่ประจักษ์แต่นักวิชาการและหน่วยงานหลายแหล่งได้อ้างอิงมาตรฐาน DBP ในการพัฒนาความรู้ สื่อการเรียนการสอนและแหล่งอ้างอิงทางภาษามลายูผ่านเว็บไซต์โดยใช้ว่า Pusat Rujukan Persuratan Melayu (PRPM) ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา รวมถึงการสืบค้นคำศัพท์งานวิจัยและงานวิชาการ ยังมีพจนานุกรมในรูปแบบแอปพลิเคชันชื่อ Kamus Pro และ KBBI เป็นบริการค้นหาคำศัพท์ในรูปแบบดิจิทัล สำหรับผู้สนใจเรียนภาษามลายูแอปพลิเคชัน ยกตัวอย่าง Duolingo และ Lingo เป็นตัวเลือกที่ออกแบบน่าสนใจที่สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้

ในด้านคลังข้อมูลดิจิทัล มีห้องสมุดออนไลน์ที่ให้บริการหลากหลาย เช่น e-perpustakaan หรือ perpustakaan digital (<https://anyflip.com/bookcase/tdyyi>) ที่รวบรวมหนังสือเรียนและเรื่องสั้น นอกจากนั้นแล้วยังมีคอร์สเรียนออนไลน์ภาษามลายูจากสถาบันการศึกษาชั้นนำผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Coursera, Udemy และ MOOC ที่เปิดให้เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา อีกหนึ่งแพลตฟอร์มที่น่าสนใจคือ Play Book ซึ่งรวบรวมหนังสือภาษามลายูหลากหลายประเภท ทั้งแบบไม่เสียค่าใช้จ่ายและแบบมีค่าบริการ โดยมีทั้งหนังสือจากสำนักพิมพ์ชั้นนำและผลงานจากนักเขียนอิสระ ครอบคลุมเนื้อหาตั้งแต่หนังสือเรียน ตำราวิชาการ วรรณกรรม นิยาย การ์ตูน ไปจนถึงหนังสือด้านประวัติศาสตร์

1.2 ด้านการพัฒนาทักษะทางภาษา

ตัวเลือกที่น่าสนใจคือแพลตฟอร์ม TalkPal.AI เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านภาษามลายูที่ใช้เทคโนโลยี AI เข้ามาช่วยทำให้เกิดความอิสระในการศึกษา โดยจะสอนผ่านการสนทนาแบบโต้ตอบไปมาเชิงมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ซึ่งขั้นตอนการใช้งานเริ่มต้นด้วยการลงทะเบียน เลือกระดับความสามารถ และกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ระบบจะปรับระดับการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีการฝึกทักษะครบทั้งการพูด ฟัง อ่าน และเขียน ผ่านบทเรียนที่หลากหลายพร้อมสถานการณ์จำลอง นอกจากนี้ยังมีระบบตรวจสอบการออกเสียงและให้ผลตอบกลับแบบเรียลไทม์ ทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการเรียนรู้พัฒนาภาษามลายู

สิ่งหนึ่งที่ได้มาจากการสัมภาษณ์สำหรับผู้สอนยุคดิจิทัลคือการใช้ ChatGPT ด้วยตัวการทำงานที่ครอบคลุมการเรียนรู้ภาษามลายูทักษะทั้ง 4 ด้านได้อย่างดี เริ่มจากทักษะการฟัง ถ้าผู้ใช้ได้อัปเดตสามารถฟังเสียงพูดจาก ChatGPT ซึ่งเสียงที่ออกใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาอย่างมาก ผู้ใช้สามารถสร้างบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ หรืออีกทางเลือกหนึ่งนำไปใช้ร่วมกับโปรแกรมแปลงข้อความเสียง Google Cloud Text-to-Speech เพื่อฝึกฟังการออกเสียงที่ถูกต้อง ทำให้เข้าใจสำเนียงและคุ้นเคยกับภาษามากขึ้นหรือในรูปแบบของ Podcast ที่นิยมปัจจุบันคงไม่เป็นอื่นนอกจากแอปพลิเคชัน Spotify ซึ่งภาษามลายูในแพลตฟอร์มนี้ยังหลากหลายสามารถเลือกตามใจชอบได้ ส่วนทักษะการพูด ChatGPT สามารถเป็น

คู่สนทนาที่ดีที่ผู้เรียนสามารถฝึกโต้ตอบในหัวข้อต่าง ๆ พร้อมให้ ChatGPT แนะนำการใช้คำจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น

ในด้านทักษะการอ่าน ChatGPT สามารถสร้างบทความสั้น ๆ ที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน พร้อมทั้งอธิบายคำศัพท์และโครงสร้างประโยคที่ไม่เข้าใจ ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาคลังคำศัพท์และเข้าใจวัฒนธรรมผ่านบทความต่าง ๆ ถ้าหากในรูปแบบเว็บไซต์ <https://jendeladbp.my/> เว็บไซต์ที่อยู่ภายใต้ DBP นี้เหมาะสำหรับการพัฒนาทักษะการอ่านภาษามลายูได้เป็นอย่างดีเพราะมีบทความหลากหลายประเภท ทั้งบทความวิชาการ บทความวิจัย บทความเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม ข่าวสาร และวรรณกรรม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการอ่านในรูปแบบต่าง ๆ ได้ จัดหมวดหมู่เนื้อหาที่ชัดเจน และมีการอัปเดตข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ส่วนในรูปแบบแอปพลิเคชันนิยมการใช้ Wattpad ถือเป็นทางเลือกที่ดีเพราะแอปพลิเคชันนี้ส่งเสริมการอ่านภาษามลายูนอกห้องเรียนสำหรับเด็กยุคใหม่ได้ดี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่รวบรวมนิยาย เรื่องสั้น และบทความที่ไม่จำกัด แอปพลิเคชันนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็น พูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านด้วยกัน ส่วนทักษะการเขียน ผู้เรียนสามารถฝึกเขียนประโยคหรือเรียงความสั้น ๆ แล้วให้ ChatGPT ตรวจสอบให้คำแนะนำการเขียนที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และการใช้สำนวน นอกจากนี้ใช้ ChatGPT แล้วยังมีแอปพลิเคชันบนมือถืออื่น ๆ อย่างเช่น Gemini, GPTalk และ AI Chatbot เป็นต้น

2. โอกาสและความท้าทายในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

2.1 โอกาส

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการขยายฐานผู้เรียนภาษามลายูผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ มีจำนวนเพิ่มขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีช่วยลดข้อจำกัดการเข้าถึงการเรียนรู้จนเกิดปรากฏการณ์ที่ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกภาษากับเจ้าของภาษาได้โดยตรง เช่น การประชุมทางวิดีโอเป็นหนึ่งในอุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการปลูกฝังการศึกษาที่ไร้ขีดจำกัดทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนเผชิญสู่โลกเป็นจริง ผู้สอนหลายคนยังเห็นพ้องว่าการพัฒนาทักษะดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นผู้สอนเองและผู้เรียนเป็นโอกาสสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมพลังผู้เรียนยุคใหม่ ซึ่งผู้สอนเองต้องบูรณาการการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การสอนแบบผสมผสาน (Hybrid) ที่รวมการเรียนออนไลน์กับการสอนในห้องเรียน อาทิ การสร้างบัตรคำใน Kahoot Gimkit Quizlet และ Quizziz เพื่อใช้ในการทบทวนบทเรียนก่อนและหลังเรียนโดยมีเกมเป็นฐานในการเพิ่มองค์ความรู้ของผู้เรียน

2.2 ความท้าทาย

ภาษามลายูมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะในฐานะเครื่องมือทางการทูตที่แสดงให้เห็นถึงความงดงามและความสำคัญของภาษา นอกจากนี้ การใช้ภาษามลายูในแขนงศิลปะ เพลงพื้นบ้าน และประเพณีต่าง ๆ ยังคงปรากฏให้เห็นเป็นสัญลักษณ์สำคัญในการรักษาอัตลักษณ์ทางภาษา ถึงอย่างไรก็ตาม การศึกษาความรู้ในบางพื้นที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะด้านมาตรฐานการใช้ภาษามลายู เช่น การใช้ภาษามลายูถิ่นปาดานิปะปนในภาษามลายู การใช้ภาษาไทยหรือการใช้ภาษาอังกฤษ

ปะปนเข้ามาในการสื่อสาร ซึ่งเป็นความท้าทายสำหรับครูผู้สอน จากการสัมภาษณ์พบอีกว่า ครูสอนภาษามลายูจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อสรรค์สร้างวัฒนธรรมการใช้ภาษามลายูที่ถูกต้องในกลุ่มต่าง ๆ ที่มีบทบาทต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ผู้ปกครอง ผู้บริหาร หรือผู้มีหน้าที่ในสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำรงอยู่ของภาษามลายู トラบใดที่ภาษามลายูยังไม่ได้รับการใช้อย่างเหมาะสม การรักษามาตรฐานภาษาจึงยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญ

3. แนวทางการปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนภาษามลายูในยุคดิจิทัล

3.1 ด้านการพัฒนาผู้สอน

จากการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่าการพัฒนาการสอนภาษามลายูแบ่งเป็น 2 ด้านหลัก ประการแรกคือการพัฒนาทักษะดิจิทัล มุ่งเน้นการจัดอบรมให้ครูใช้เครื่องมือ Google อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งชุดเครื่องมือสำหรับการสอนออนไลน์ อาทิ Classroom, Drive, Calendar และ Site รวมถึงการสร้างสื่อดิจิทัลผ่าน Docs, Slides, Sheets, Forms, Drawing และ Jamboard พร้อมกันนั้นการส่งเสริมการใช้ Canva ร่วมกับเทคโนโลยี AI เพื่อออกแบบสื่อการสอนที่น่าสนใจ ประการที่สองคือการสร้างเครือข่ายวิชาชีพ โดยการจัดตั้งสมาคมครูภาษามลายูที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ พร้อมทั้งสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์และกลุ่ม Line สำหรับครูผู้สอน เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ ขอคำปรึกษา และพัฒนาความเป็นมืออาชีพร่วมกัน

3.2 ด้านการยกระดับการเรียนการสอนภาษามลายู

การยกระดับภาษามลายูผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชันเชิงโต้ตอบและสื่อสังคมออนไลน์ ได้รับการตอบรับที่ดี โดยพบว่าผู้ใช้ TikTok ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเนื้อหาภาษาและวัฒนธรรมมลายูถึงแม้ว่าจะเป็นภาษามลายูท้องถิ่นก็ตาม ในอดีตประเทศไทยเคยมี Dewan Bahasa dan Pustaka Melayu Thailand (DBPMT) ที่มีภารกิจพัฒนาภาษามลายูให้ทันสมัย ผลิตสิ่งพิมพ์ วิจัย และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ แม้ DBPMT จะยุติบทบาทลงด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ แต่สถาบันการศึกษายังคงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตร่วมสมัย โดยมีครูอาจารย์เป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์และพัฒนาภาษามลายูอย่างต่อเนื่อง

สิ่งที่สำคัญคือการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาษามลายูสามารถทำได้ผ่านสื่อและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ความพยายามในการส่งเสริมคุณค่าทางวิชาการของภาษามลายูในด้านเทคโนโลยีจะส่งผลให้ภาษามลายูมีเอกลักษณ์และบทบาทสำคัญมากขึ้นในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอนภาษามลายู

การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่หลากหลายช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ภาษามลายู เช่น ChatGPT แอปพลิเคชัน Kamus Pro และห้องสมุดดิจิทัลต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่เน้นความยืดหยุ่นและการเข้าถึงได้ตลอดเวลา ในบริบทประเทศในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครูผู้สอนเริ่มได้ปรับรูปแบบการสอนผ่านการผสมผสานวิธีการสอนแบบดั้งเดิมกับเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การใช้ Google

Classroom เป็นห้องเรียนหลัก ร่วมกับการใช้แอปพลิเคชัน Padlet สำหรับการระดมความคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้ Kahoot! ในการทบทวนคำศัพท์และไวยากรณ์ และการใช้ Canva ในการสร้างสื่อการสอน นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีนำ TikTok สร้างวิดีโอเพื่อนำเสนอบทสนทนาภาษามลายู และการใช้ LINE Group เป็นช่องทางสื่อสาร จะเห็นได้ว่าการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างครอบคลุมอย่างเกิดประสิทธิภาพ ในงานวิจัยของ Salmah (2023) ขยายความถึงการใช้เครื่องมือแปลภาษาอย่าง Google Translate ไม่เพียงสร้างความเข้าใจมุมมองของคนอื่น แต่ยังเป็นแก่นสำคัญในการเรียนรู้ภาษา สร้างความตระหนักที่ทำให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ โดยไม่ลดทอนสาระสำคัญและความเป็นต้นฉบับของภาษา เช่นเดียวกับการใช้แชทบอทตัวช่วยค้นหาคำตอบที่ได้คำตอบอย่างรวดเร็วและแม่นยำ สิ่งเหล่านี้กลายเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เพิ่มเข้ามาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะภาษามลายู

2. ด้านโอกาสและความท้าทาย

บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลไม่ได้จำกัดเพียงแค่การแปลภาษาให้สละสลวย สร้างเสียง AI ด้วยเทคโนโลยีการแปลงข้อความเสียงพูด หรือการแปลงเสียงพูดให้เป็นภาษาเขียน เท่านั้นแต่ยังทรงตามแบบฉบับเจ้าของภาษา ซึ่งตรงนี้ทำให้ภาษามีชีวิตขึ้นตามบริบทสังคม ดังนั้นแล้วการใช้เทคโนโลยีในภาษามลายูช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านได้จริง แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงพลวัตของภาษาต่อกลุ่มผู้ใช้ภาษาในความกังวลต่อสิ่งที่ตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์การใช้ภาษาผสม (Code-mixing) ระหว่างภาษามลายูและภาษาอื่นที่ได้กลายเป็นบรรทัดฐานใหม่ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ สภาวรรณคดีกล่าวก่อให้เกิดความวิตกกังวลว่าอัตลักษณ์และความเป็นต้นแบบของภาษามลายูอาจถูกกัดเซาะลงอย่างต่อเนื่อง ในงานวิจัยของ Mansor et al. (2018) กล่าวว่าเราไม่ควรเน้นเพียงเฉพาะเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว การทบทวนธำรงรักษาภาษามลายูควรได้รับความใส่ใจถึงคุณค่าของความรู้ควบคู่กันไปผ่านนักวิชาการเพราะกลุ่มคนดังกล่าวจะคอยผลักดันยกระดับภาษามลายูให้ประสบความสำเร็จได้

3. ด้านแนวทางการปรับตัว

DBP ได้พยายามรักษาภาพลักษณ์ต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน มีบทบาทเป็นสะพานเชื่อมต่อการคงไว้รูปลักษณ์ภาษามลายูตามกรอบวิสัยทัศน์การจัดตั้ง ไม่ว่าจะจัดการอบรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการสอน สร้างเครือข่ายครูผู้สอนภาษามลายูพัฒนาให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศอ.บต. และสถาบันการศึกษาทั้งรัฐและเอกชนในพื้นที่หลายแห่งได้มีการจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการสอนเสมอมา สร้างเครือข่ายครูผู้สอนให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมหาวิทยาลัยในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้บูรณาการการสอนริเริ่มพัฒนารายวิชาการภาษามลายูที่มีเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับการเรียนการสอนเพื่อยกระดับภาษามลายู สำหรับการปรับตัวที่สำคัญที่สุดคือผู้ใช้ต้องคุ้นเคยกับการใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เพราะในโลกดิจิทัลที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันเป็นสิ่งที่จำเป็น การควบคุมวิวัฒนาการของภาษากระทำได้อย่าง ดังนั้น

การเผชิญหน้ากับความท้าทายของโลกสมัยใหม่จำเป็นต้องขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้เข้ากับบริบทของสังคมร่วมสมัย จากงานวิจัย Lubis et al. (2010) จะเห็นว่าการใช้ภาษาร่วมกับ ICT ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมากขึ้น ในสังคมลักษณะนี้การรู้ทางเทคโนโลยีและการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือ จะสร้างความรู้สึกร่วมกันช่วยให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ในทำนองเดียวกันการใช้ทรัพยากรที่หลากหลายที่เหมาะสมจึงถือเป็นการส่งเสริมความเป็นอิสระในการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้เรียนต้องปรับวิธีการสอนที่มีความกระตือรือร้นพร้อมพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องตอบสนองต่อปัญหาในบริบทที่เปลี่ยนไป หรือแม้กระทั่งกระบวนการสร้างทัศนคติที่ดีต่อความหลากหลายทางด้านภาษา วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของผู้ใช้ อาจทำให้เราต้องกลับมาตั้งคำถามถึงความสำคัญของเจ้าของภาษาและมาตรฐานการใช้ภาษาแบบเจ้าของภาษาเพราะในบางบริบทความถูกต้องแม่นยำทางไวยากรณ์อาจมีความสำคัญน้อยกว่าผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคู่สนทนา (อนุชิต ตุ่มฉินจินดา, 2022)

สรุปผลการวิจัย

เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือทรงพลังในการปฏิรูปการสอนภาษามลายู ทั้งด้านการเข้าถึงเนื้อหาและพัฒนาทักษะ ในฐานะครูผู้สอนยุคดิจิทัลควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับการสอนแบบดั้งเดิม เช่น การใช้แอปพลิเคชันฝึกการออกเสียง การสร้างห้องเรียนเสมือนผ่าน Google Classroom การใช้เกมออนไลน์เพื่อทบทวนคำศัพท์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ ครูควรออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นการมีส่วนร่วมและการโต้ตอบระหว่างผู้เรียน เช่น การทำโครงงานกลุ่มผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การจัดการอภิปรายในห้องเรียนเสมือน และการใช้เครื่องมือประเมินผลแบบเรียลไทม์ อย่างไรก็ตาม ผลของความสำเร็จจะเกิดขึ้นเมื่อรู้จักปรับเปลี่ยนให้ทันกาลเวลาในบริบทความท้าทายเชิงวัฒนธรรมและพัฒนาศักราชภาพผู้สอนควบคู่กัน ถึงอย่างไรก็ตามผลของความสำเร็จจะเกิดขึ้นเมื่อรู้จักปรับเปลี่ยนให้ทันกาลเวลา ยกตัวอย่าง แพลตฟอร์มออนไลน์ภาษามลายูของต่างประเทศมีคอร์สการฝึกอบรมครู การผลิตสื่อท้องถิ่น และการสร้างเครือข่ายผู้เรียน สะท้อนให้เห็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้เทคโนโลยีไม่เพียงเป็นเครื่องมือเรียนรู้ แต่ยังเป็นสะพานเชื่อมระหว่างภาษาและอัตลักษณ์ด้วยกัน ในประเทศมีแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่หลากหลายมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ ทั้งนี้ ทุกแพลตฟอร์มย่อมต้องเข้าใจการใช้เทคโนโลยีและต้องเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนสำหรับอนาคตข้างหน้า การบูรณาการทางเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ถือเป็นก้าวสำคัญในวิวัฒนาการของการศึกษาโดยเฉพาะด้านภาษา ส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาตรงตามความต้องการของผู้เรียน แนวทางนี้ไม่เพียงแต่เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาเท่านั้นแต่ยังสนับสนุนความเข้าใจทางวัฒนธรรม ให้ความสำคัญกับจริยธรรม เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้วิธีการเรียนการสอนลักษณะนี้ในอนาคตได้ เราอยู่ในสังคมดิจิทัล สังคมดิจิทัลหมายถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ของชีวิตและการศึกษาเข้ามาเป็นหนึ่งในตัวแปร (Che Noh, et. al, 2017) การสอนออนไลน์ได้กลายเป็นคุณลักษณะเด่นด้านการศึกษายุคใหม่นี้โดยเฉพาะการใช้รูปแบบโต้ตอบกัน (Interactive) เพราะท้ายที่สุดแล้วเชื่อว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างถูกต้องและตรงจุดจะส่งผลดีต่อการส่งเสริมคุณค่าภาษาและมรดกทาง

วัฒนธรรมมลายู ควบคู่กับการสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนเข้าถึงภาษามลายูในโลกของการศึกษาที่มีความท้าทายเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1. ส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษามลายูมุ่งเน้นสื่อดิจิทัลที่มีคุณภาพและครอบคลุมทุกระดับความสามารถของผู้เรียน ควรเริ่มจากการจัดทำฐานข้อมูลสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาด้านภาษามลายูให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สอนหรือผู้ใช้
2. สนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับผู้สอนเพราะผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับการเรียนรู้ภาษามลายูในยุคดิจิทัล ควรจัดให้มีโปรแกรมการอบรมเชิงปฏิบัติการที่ครอบคลุมทั้งการใช้เทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่ การผลิตสื่อดิจิทัล และการจัดการเรียนการสอนออนไลน์
3. ควรสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ภาษามลายูเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สนับสนุนด้านอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ที่จำเป็นเพราะจะช่วยให้ผู้สอนสามารถพัฒนาทักษะดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่อการเรียนรู้ภาษามลายูทั้งเชิงบวกและเชิงลบที่มีต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษามลายูอย่างรอบด้าน โดยควรครอบคลุมทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลกระทบต่อแรงจูงใจในการเรียน โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้
2. งานวิจัยในอนาคตควรให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยีเสมือนจริง รวมถึงการวิเคราะห์ความคุ้มค่าเพื่อให้ได้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอนภาษามลายูในพื้นที่
3. ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ภาษามลายูในยุคดิจิทัลควรให้ความสำคัญกับความถูกต้องตรงตามแบบฉบับของภาษา เน้นวิธีการถ่ายทอดภาษาผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่จนถึงบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีดิจิทัลสู่การส่งเสริมการใช้ภาษามลายู

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567, 13 พฤศจิกายน). นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2569. ราชกิจจานุเบกษา, 141(พิเศษ 309ง), 11-13.
- กฤษณพงศ์ กีรติกร. (2566). โลกดิจิทัลกับการเปลี่ยนแปลงการศึกษาและเทคโนโลยีแห่งอนาคต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. https://kukr.lib.ku.ac.th/kukr_es/kukr/search_detail/download_digital_file/422861/168660

- บุญเลี้ยง ทุมทอง และประทวน วันนิจ. (2565). การศึกษาในยุคการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล (Digital Disruption) และผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาไทย. *สัปดาห์:วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 28(3), 1-13.
- อนุชิต ตุ่มณีจินดา. (2565). พหุพลวัตภาษาอังกฤษโลก:โอกาสและความท้าทาย. *วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 22(2), 412-437.
- Amir, R. M. (2024). *Gunakan media sosial memartabat Bahasa Melayu (การใช้สื่อโซเชียลมีเดียในการยกระดับภาษามลายู)*. <https://berita.rtm.gov.my/laporan-khas/kolumnis/senarai-berita-kolumnis/senarai-artikel/gunakan-media-sosial-memartabat-bahasa-melayu>.
- Che Noh, C. H., Ismail, I., Mustafa, C. S. & Ibrahim, M. (2017). The Development of Digital Society Concept in Malaysia: An analysis of challenges and implications. *Man in India*, (97). 11-21.
- Creswell, J. W. (2002). *Educational Research. Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Pearson Education.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. (2021). *Dasar pendidikan digital. (นโยบายการศึกษาดิจิทัล)*. <https://www.moe.gov.my/storage/files/shares/Dasar/Dasar%20Pendidikan%20Digital/Dasar%20Pendidikan%20Digital.pdf>.
- Lubis, M., Embi, M., Wekke, I., Ghani, K., & Sulaiman, S. (2010). *Information and communication technology application on learning Bahasa Melayu among foreign students*. https://www.researchgate.net/publication/228371558_Information_and_communication_technology_application_on_learning_Bahasa_Melayu_among_foreign_students.
- Mansor, N. R., Syed Azmy, S., Syed, M., & Yusoff, S. (2018). Malay as the Language of Advanced Knowledge: Scientific Review in National Academia Scholarship. *International Journal of Asian Social Science*. <https://doi.org/10.18488/journal.137.2019.32.111.119>.
- Maswan, N., Samat, S., & Mohd Nasir, N. F. (2023). The Challenges to Learn Malay Language Among Foreign University Students Through Online Learning. *International Journal of Humanities, Philosophy and Language*, 6, 10-18. 10.35631/IJHPL.624002.
- Mittelman, J. H. (2004). What is Critical Globalization Studies?. *International Studies Perspectives*, 5(3), 219–230. <http://www.jstor.org/stable/44218323>.
- Nurul Akhmal, M. Z., Haslinda H., Azniah I., & Juraini, J. (2018). Effect of using virtual learning environment in teaching and learning Malay language. *The International Journal of Multimedia & Its Applications*, 10(6), 14-29.

- Salmah, J. N. M. (2023). *Teknologi AI dalam pembelajaran bahasa Melayu. (เทคโนโลยี AI ในการเรียนรู้ภาษามลายู)*. Dewan Bahasa dan Pustaka. <https://dewanbahasa.jendeladbp.my/2023/12/01/11191/>
- Sariyan, A. (2010). *Pemartabatan bahasa kebangsaan dalam pembinaan negara bangsa. (การยกระดับภาษาแห่งชาติในการสร้างชาติ)*. [Language Lecture organized by Dewan Bahasa dan Pustaka Eastern Region and IPG Tengku Ampuan Afzan]. Kuala Lipis, Pahang.